

Posudek bakalářské práce Terezy Homolkové: Faktory ovlivňující pohled české populace na cizince v ČR

Autorka si jako téma své bakalářské práce zvolila nanejvýš aktuální téma, které ani naši českou realitu nenechává v klidu, jistí lidské emoce, usazuje se na volebních plakátech, zaplavuje noviny, televizi a internet: je to postoj českého většinového obyvatele vůči cizincům. Autorka se pídí po faktorech, které ovlivňují člověka při utváření jeho postoje.

Práce začíná teoretickým uvedením do problematiky migrace, její historie, migrantů, cizinců a hostitelů, dále pokračuje objasněním některých pojmů, jako je diskriminace, předsudek, xenofobie, rasismus, etnocentrismus, tolerance, to vše na základě rozboru relevantní literatury. Taktéž je představeno zhrnutí výsledků několika předchozích výzkumů o vztahu vůči cizincům a etnickým menšinám. Na základě studia těchto výzkumů autorka vybírá několik formujících faktorů hrajících roli při utváření postoje vůči cizincům obecně. Za rozhodující považuje (kromě jiných víceméně neměnných faktorů, daných historicko-politicko-geografickým kontextem) to, jestli člověk cítí, že jeho bydliště je bezpečné místo pro klidný život, jestli je člověk spokojen sám se sebou a je si jistý, že vede spokojený život, jestli člověk má mezi cizinci nějaké známé nebo přátele, a posledním utvářecím faktorem je výše vzdělání. Tyto faktory proměnila autorka ve čtyři hypotézy, u nichž předpokládala určující roli pro vznik postoje vůči cizincům. Data z vybraných odpovědí byla získána Střediskem výzkumu veřejného mínění při Sociologickém ústavu AV ČR v rámci pravidelného šetření v roce 2016, a pro účel této práce jde o sekundární využití kvantifikovaných dat. Hypotézy zde slouží jako závislé proměnné, a byly testovány na devíti otázkách: 1. zda cizinci obohacují naši kulturu, 2. zda jsou příčinou nárůstu kriminality, 3. zda zvyšují nezaměstnanost, 4. zda přispívají ke stárnutí obyvatelstva, 5. zda znamenají zdravotní riziko, 6. zda přispívají k rozvoji hospodářství, 7. zda ohrožují náš způsob života, 8. zda představují národnostní problém v celé ČR, nebo 9. jen v místě mého bydliště. Byl zjišťován vztah odpovědí na závislých proměnných, s ohledem na pohlaví respondenta, na jeho víru v boha, na počet nezaopatřených dětí, na vzdělání a ekonomickou situaci respondenta. Tabulky a grafy vyjadřují počty odpovědí v procentech, porovnáním grafů čímž se do popředí dostávají faktory se statisticky významnou korelací na závislé proměnné. Většinou vychází závislost v tom smyslu, že čím vyšší vzdělání, čím bezpečnější pocit domova, čím vyšší spokojenost s vlastním životem, čím spíše mají mezi cizinci známé a přátele, dokonce čím pevnější náboženská víra, tím méně respondenti pocítují averzi vůči cizincům.

Celkové hodnocení: Zpracování teoretické části je hodnotné, pečlivé, obsahově kvalitní, srozumitelné a logické, dokonce se dá říct, že výklad má spád, neboť jednotlivé odstavce i kapitoly jsou poskládány s propracovanou návazností jasně myšlenkové linie, která vede k formulování hypotéz k výzkumu. Také výzkumná část je provedena precizně a srozumitelně, výsledky nejsou banální, analýza a výklad výsledků je ukázán přehledně a logicky. Výsledky potvrzují hypotézy a odpovídají vkladu z teoretické části, čímž je text teoretické i empirické části organicky provázán.

Na str. 10 se objevila problematika médií, jejichž role na utváření postoje vůči cizincům ať negativní nebo pozitivní je značná, a je škoda, že autorka téma jen naznačila a dále nijak nerozpracovala. (Patrně proto, že v databázi CVVM taková data nejsou.)

Jako drobnou chybu na kráse uvádím jazykové provinění, spočívající v nesprávném stupňování adjektiv: Čím více bezpečnější, čím více spokojenější, čím více negativnější, tím méně pozitivnější. A nakonec Ladislav Rabušic je bez háčku, nikoliv Rabušič.

Práci považuji za zdařenou a přínosnou a navrhuji hodnotit ji jedničkou.

V Praze, FHS UK, září

Eliška Pincová